

Motion till riksdagen 2009/10:N16

av Eva Selin Lindgren och Solveig Ternström (c)
med anledning av prop. 2009/10:172

Kärnkraften – förutsättningar för generationsskifte

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2009/10:172 Kärnkraften – förutsättningar för generationsskifte.

Motivering

Ett stort problem med den proposition som lagts fram är att den behandlar kärnkraften som en energikälla bland andra och att propositionen inte analyserar och diskuterar riskerna för kärnvapenspridning genom det plutonium som bildas i reaktorerna. Det är svårt att tro att detta skett av okunnighet om det samband mellan kärnkraft och kärnvapen som varit känt alltsedan tillkomsten av Hiroshima- och Nagasakibomberna 1945.

Intressenterna i kärnenergin (SKB, Vattenfall m.fl.) har länge förtigit eller förträngt den koppling till kärnvapnen som man tog på allvar såväl i Europa som i övriga världen fram till 1980-talet. I den parlamentsrapport som leddes av sir Brian Flowers i Storbritannien 1976 av Royal Commission on Environmental Pollution med undertiteln Nuclear Power and the Environment konstateras att plutonium från det använda kärnbränslet utgör det största problemet, och man varnade för såväl s.k. plutonium-breeders som för spridning genom illegala grupper och icke-stabila länder. Rapporten konstaterade:

Konstruktionen av en kärnladdning av en terroristgrupp skulle säkert bjuda på ansevärd svårigheter och faror för dem som tar itu med det. Utrustningen som behövs skulle inte vara signifikant mer komplicerad än den som redan används av kriminella grupper vid heroinframställning, men stor försiktighet måste till för att hantera farliga material och undvika oavsiktlig kriticitet.

I dag vet vi att terroristhotet i världen har ökat, och det är svårt att tro att Sverige skulle vara undantaget från alla hotbilder under hundratals år om vi inte

Fel! Okänt namn på

har tagit ansvar för problemet. Även om vi tror att vi i Sverige för närvarande har en god bevakning av det kärnvapenmaterial som nu finns vid de svenska kärnkraftverken har vi inga som helst garantier för framtiden och det nya bränsle och avfall som en utbyggnad av kärnkraften kommer att ge upphov till. Inte heller kan vi tro att Sverige skulle vara undantaget från försök till smuggling eller stöld av kärnvapenmaterial nu och i framtiden. Det är den generation som nu lever och är verksam som måste ta ansvaret. Att den civila kärnkraften är starkt kopplad till kärnvapenspridningen är allmänt omvittnat. Al Gore sade t.ex. 2006 att ”under mina åtta år i Vita huset var varje problem med kärnvapenspridning som vi fick ta tag i kopplat till ett civilt kärnreaktorprogram”. Alla de ”nya” kärnvapenländerna – Israel, Pakistan, Indien, Kina och Nordkorea – har plutoniumbomber. Forskarrapporter varnar för uppkomsten av ännu fler kärnvapenländer genom reaktorernas plutonium inom en inte alltför avlägsen framtid, och flertalet rapporter ser hotet från terroristgrupper som det för närvarande mest överhängande.

Den beskrivning som den svenska allmänheten får sig till livs av kärnkraftsintressenterna, nämligen att kärnkraften skulle vara ”ren”, ”säker” och på något sätt ”hållbar” är därför gravt missvisande. Tvärtom medför såväl uranbrytning, radioaktiva utsläpp och kärnkraftsavfallet stora miljöproblem. Livscykelanalyser visar att kärnkraften inte på något sätt är koldioxidneutral, eftersom snart sagt varje led i kärnbränslecykeln ger upphov till utsläpp av växthusgaser (uranbrytning, transporter, användning av maskiner, brytning, avfallsförvaring m.m.)

En svaghet i den föreliggande propositionen är att den inte diskuterar vilka krav som kommer att ställas på de nya reaktorer som man vill lämna utrymme för utan konstaterar att det är något som kommande regeringar och myndigheter bör avgöra. Ändå är rubriken på propositionen ”förutsättningar för generationsskifte”. Vilka är då förutsättningarna fransett ändringar i ett antal lagtexter? Vi menar att det borde ha införts kriterier för säkerhet, effektbegränsningarna och för egenskaper hos det bränsle och det radioaktiva kärnavfall som genereras och som framtida generationer kommer att få ta ansvar för. Även omhändertagandet av det nya kärnvapenmaterial som de framtida reaktorerna kommer att generera borde ha belysts och ingått i beslutsunderlaget. Att tillstyrka ett generationsskifte utan att ställa konkreta krav på såväl bränsle som säkerhet och omhändertagande av kärnavfall och kärnvapenmaterial är högst otillfredsställande.

Det är en fråga av med mycket stor betydelse för Sveriges framtid som propositionen tar upp och det är otillfredsställande att som riksdagsledamot fatta beslut på så undermåligt underlag. Det är också en fråga som i hög grad berör de kommuner och regioner som hyser kärnkraftsanläggningarna. Exempel på allvarliga tillbud har förekommit i Sverige även under senare tid, t.ex. incidenten i Forsmark den 25 juli 2006. Därför borde såväl risk- som säkerhetsaspekterna samt de övriga frågor som propositionen reser ha tagits upp också i de berörda kärnkraftskommunerna och förankrats i den lokala och regionala folkviljan.

Reaktorsäkerhet, kärnvapenspridning och vilka krav som bör ställas på eventuella nya reaktorsers prestanda är så långsiktiga frågor att en ansvarsfull

Fel! Okänt namn på

regering också borde ha förankrat ett beslut härom tvärsöver politiska partier och blockgränser. I dagsläget har detta inte gjorts utan man verkar från regeringens sida vara beredd att driva igenom ett så ödesdigert riksdagsbeslut med någon enstaka rösts övervikt och i strid mot sitt eget vallöfte inför den innevarande mandatperioden.

Stockholm den 14 april 2010

Eva Selin Lindgren (c)

Solveig Ternström (c)